

వడమాల గ్రామ చరిత్ర

ఎన్నాళ్ళిగ్రామాలు జమీందారీ క్షారరాక్షసిక్రింద మగ్గి, కుళ్లి, కృసించి పోవాలో?

రు 70 లు శిస్తులు. రైతు యివ్వకుంటే జప్తిచేసి కొంపలు గూల్చే చట్టం, జమీందారుచూస్తే సలాం గొడుతుంది!!

వడమాల సైతములు

1842 తేదీన చిత్తూరు జిల్లా, పుత్తూరు తాలూకా వడమాల గ్రామంలో పాకాల యజ్ఞవంకట్రామానాథుడి గారి ఆధ్వర్యంలో సభ జరిగి సభకు, ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘాధ్యక్షుడు పి. తిమ్మారెడ్డిగారికి ఆగ్రామములు సమర్పించుకొన్న మెమోరాండం:-

పూర్వం

ఆగ్రామం పూర్వం చితికిపోయిన కార్యక్రమగరి సంస్థానంలో. 1898 ప్రాంతంలో పల్లీకుయాలలో తిరుపతిలో పంసూలువారు కొనుగోలుచేసి అది మొదలు వారి యెలుబడికిందనే వున్నది.

ఇజారా

40 సం॥లుగా ఆగ్రామం ఇజారాదారుల క్రిందబడి నలిగిపోయినది, ఇజారాదారు తన లాభానికి వచ్చినవాడు. రైతుక్షేమం అతనికక్కరలేదు. చెలుకును గానుగలో తిప్పినట్లు తిప్పి రసం బిందుకొని పిప్పిపాలేసి పొయ్యేవాండ్రు. అందువల్ల గ్రామం పూర్తిగా చెడిపోయింది.

నీటివనతి

పూర్వము ఆగ్రామం ఆపార నీటివనతికలిగి యుండినది. ఆ వివరం:- ఎగువకొండము అను వదివల్ల రెట్టమనిచేలు యావత్తుకున్నా విశేషం నీరు లభిస్తుండినది. దీనికి రిపేరుఅనే మాటశేషండా పోయినందున యొగవ కొండము భూమిట్టానికి సరిగా పూడిపోయి ఇందలి వూటనీరు అనుభవించుటకు వీలుశేషండా పోయింది.

దిగువకొండము, కాలువ; ఈ కాలువపూట సన్నుట్టిగా వున్నందున పెద్దల చెరువీటితో ఆక్కరలేకనే పల్లెడభూమిలకు పారుచుండెను. ఇవి నూడా పూర్తిగా పూడిపోవడంతో నీరురాక పోవడము, పెద్దల చెరువు నీళ్లుకూడ రావోవడము ఏర్పడింది.

అట్టిసంబంధపు కార్య. ఈ చెరువు రిపేరు ప్రపంచం పుట్టివరకూ జరిగినట్లు కనిపించదు. పూర్వం ఈ చెరువుకిందయుండు పెద్దలచెరువి ఒక పైరు పూర్తిగా, చక్కగా పంతుచుండెను. ఇప్పుడు ఒక్కపైరుగూడా ఆసేక రుద్రవనతితో ఆగ్రవంటాగూడా పండటంలేదు. అందువల్ల ఇతర పల్లెళ్ళకు పారవలసిననీరు ఈపల్లెడకు వస్తున్నది. అందువల్ల ఆభూమిలూ పండడంలేదు, ఈభూమిలూ పండడంలేదు.

ఆక్రమ వసూళ్లు

గోరుమట్టుపై రోకటిపోట్లన్నట్లు యీ పూరి కుండే భరించరాని తీవ్రతకు తోడు శలగలు పంపకమని గు 1.1 0.0 6 లు ఆధునంగా వసూలు

చేస్తున్నారు. కాని దానికి రిపేడుయివ్వరు. ప్రా ప్రయటకు కిక్లముండే యీ ఆకృత్యం ఒకగు కుంటే కిమా - కమా అనడు.

శిస్తు రు 70 లు

అసలు యీ పూరికిన్న ఇరుగారుకు య 1.1 రు 70 లు నేముడా అని ఏడుస్తూ చెల్లించాలి. ప్రా ప్రయటకు నెలకు 15 రివాల వడమాలపేటలో పూడి వెంకయ్య గారింట్లో తిప్పవేసి కూర్చుంటూ దేగాని రైతుసైతములుగాని, పాలంలోని రైతు పచ్చగాని చూచినపాపాపాపాడు.

అడవి సౌకర్యం

పూర్వం కార్యక్రమగరిక్రింద వుండగా దేవస్తాన అరణ్యంలో కొలది సౌకర్యాలైనా వుండేవి. ఇప్పుడు ఒకీగూడా నాశనమైవీ. అడవి మండి వంటచెరుకు, వ్యవసాయపనిముట్టు ఏదైనా యిప్పుడు చచ్చినట్టు రుసుం తెల్లించి తెచ్చుకోవాలి.

దేవాలయ ఆస్తి

దేవాలయపు మామిడితోపును గు 400 లకు అమ్ముకున్నారు. అసలు దేవాలయమే వడగొట్టి వేశారు. ఈ దేవాలయానికి 80 గంటల మాన్య

బొబ్బిలిరాజ్యంలో ముక్కుపుడకల జప్తి

బొబ్బిలి యెట్టేటు రాజాంతారా రెవిన్యూ ఉద్యోగి శ్రీ బంబారు మార్యవారా యుగ్మమి గారు తలతంపర గ్రామంలో శిస్తులు నమూలుచేయు సందర్భావ తిప్పిస్తే టు రైతులయిన ఒక చాకలియంటికి శిస్తు వసూలుకుపోగా రైతు లేకపోయెను. ఈ రైతు భార్యమాత్రము యింటివద్దయుండి తవధర్ లేదని, రాగలదని చెప్పెనట. శ్రీ మా. వా. ప్యమి గారు కోపాల్తోప సరింభురై, తమ అధికార ప్రతిష్టలకు భంగము వచ్చునేమోయని సందేహించినటుల ఆమె ను గద్దించి ఎట్టేటు రివిన్యూకు నష్టమువచ్చు నేమోయని బలవంతంగా, ఎంత బ్రతిమాలు కొన్నను దినక ఆమె ముక్కు పుడకలను (బొబ్బిలిమాట: ముక్కుపుల్లలు) జప్తిచేశారట. వీటికిముక్తు 0.8.0 లు అని ఆందరికి అచ్చటివారికి తెలిసిన విషయమే.....

★ - పంచేమారం

ముక్కుపుడకలు జప్తి చేయకూడ దనిగూడ తెలియని మనిషికి ఎట్టి చూరయ్యా నొకరికి ఎట్టేట్లో ఈ విధంగా జప్తి చేయుడమే ఉద్యోగార్థ తేమో?

మున్నది అంతా పూర్తికర్తలు వగైరాలు. పోపుయిటకుగారి వాడితో క్రొంగళ్యం చేస్తున్నాడు. ఇప్పుడేవో ఒక చిన్న మందిరికొక్కటం జూగుతున్నది. ఆక సంవదాదాలో, వేంగ్యుదాలో తెలియదు. మొత్తానికి నుడిగూడా లేని ముంద నుడిసి, నుడిగో కొంగార్ని మింగనే ఈ జమీందారీ విధానం ఆరేమిటునూడ్రు తనంకో క్రొంగళ్యండా?

ఈవిధంగా ఆగ్రామచరిత్ర నానా భీభక్త్యం గావుం. చెప్పకుంటే వివేదికకొరకు; చెప్పి కుక్క లేదు. ఈ ప్రా ప్రయటకు ప్రభుత్వానికి వా ధ్యుడుగాడు; రైతుకు జవాబుదారీకాడు. శిస్తు యివ్వకుంటే జప్తి చేస్తాక, కొంతగోడీ యేలాం వేస్తావనే చెప్తము, జమీందారు నీటివనతి రిపేరు చేయకపోతే తోలగిస్తాక అనలేదు. దానికి భయం. అసలు చెట్టాలు జమీందారీ పద్ధతికి గులాంగిరి చేస్తున్నది.

ప్రకారంపంచుటూ? ఇంకా ఎన్నాళ్లినంకర్లు? రంగా గారు! ఎన్నిరివాలు ఈవో ర్భాగ్యపు తీవితం గడవచుంటూ?

-ఆగ్రామ రైతులు.

కోవూరుతాలూకా రైతుమహాసభ

అధ్యక్షులు: ఆర్ భరద్వాజులు, సభాప్రారంభకులు: పి. వరిసింహం, జండా: కో. కార్యకర్తవేర గారు.

కోవూరుతాలూకా రైతుమహాసభ 14.8.42 పా|| 7 గంటలకు తలపంచి గ్రామంలో సమావేశమైంది. 400 మంది రైతులు, మాటిలు సభకువచ్చారు. కె. రాజగోపాల్ రెడ్డిగారు "నేటియంధ్రము"ను గూర్చి బుక్కభల మట్టులో పాడిరి.

దుప్పూరు రామలింగారెడ్డిగారు కొన్ని వద్యముల చదివిరి. కోవూరు కార్యకర్తవేరగారు యద్ర జండాను ఎగురవేయుచూ దానియొక్క ప్రయోజనమును, ప్రభావమును, అవసరమును ఉత్పత్తిని గూర్చి విపులముగ చెప్పిచూ, యదే ప్రపంచకాంతికి మార్గమనిరి.

పి. వరిసింహంగారు (జిల్లా రైతుసంఘ కార్యకర్త) యంధ్రముయొక్క ప్రాధాన్యతనుగూర్చి చెప్పిచూ, బహాక పోలిచాన్ని మనం ఎదుక్కొవలసిన అవసరాన్నిగూర్చి, ఆహార పదార్థాలు ఎక్కువ పండించమని ప్రభుత్వం చెప్తున్నా ఉద్యోగులు ఎట్లా వ్యతిరేకంగా వ్యవహరిస్తున్నారో చూడమని చెప్పూ, ఏకాభ్యమైవా సంఘం ద్వారా నిర్వర్తించుకోవలయునని చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు ఆర్. భరద్వాజుగారు యుద్ధానికి కారణాలనుచెప్పూ, రైతుసంఘాల అవశ్యకత దీనిద్వారా యుద్ధోపద్రవాల్లో మనము చేయవలసిన కృషి, ప్రచారతనసంఘాల అవశ్యకతనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. తర్వాత కొన్ని తీర్మానములు ఆమోదించబడినవి. (అవి వచ్చేదాటు ప్రకటించబడును.)

సభాప్రారంభానికి ముందే తాలూకా రైతు సంఘ ఎన్నికలు జరిగెను. అధ్యక్షులు: నూకలపాటి వెంకటరమణారెడ్డి, ఉపాధ్యక్షులు: సోమయాజుల రాఘవయ్య, ప్రధానకార్యదర్శి: ఉదయగిరి వెంకట శేషయ్య, సహాయకార్యదర్శులు: పి. శంకరయ్య - పి. వెంకటరెడ్డిగార్లను ఎన్నుకొనిరి. 10 మంది కార్యసంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనిరి.

డిటిన్యూలందరినీ చదివాలెనని, కమ్యూనిస్టు పార్టీ మాన విశేషంతో లగించాలెనని, మహాజనులు కోవూరుతాలూకానుండి వేవకువేలు పోయినవి.

చెరువుతోట్లు భూములు సాగించేయువిషయం

కొలది 28 కాంగ్రెసు పా|| వారు 30.5.4 తేదీన తీర్మానములలో రైతులకు సంబంధించి తీర్మానము:-

"చెరువుతోట్లు భూములు సాగుచేయువీడుతు 1942 పా|| మే నెల 28 తేదీ మద్రాసు గవర్నమెంటునాకు ప్రకటించిన కమ్యూనికేషన్ తదు పడమైనది. దానియందు యీ విషయ భూములకు గావించగోనుచున్నాము.

- (A) నీరు నిలవయ్యెందుటకు ప్రయోగము లేని చెరువులలోని భూములకు కాలనియములు లేక సాగుచేయకొనుటకు ఆనుమతిచరలెన. (B) గవర్నమెంటు యితర పారంచోకులు గూడా సాగుచేయకొనుటకు ఆనుమతిచరలెను. (C) నీటిపారుదలకు వీలున్నచోట్లంతయు మా గాడి పైరుపెట్టుకొనుటకు ఆనుమతిచరలెను. (D) వై సానుబడి భూములన్నియు, ఆయా ఆనుకట్టులోని చాలము (స్వంత) లేని వేదవ్యవసాయి మాటిలకు మాత్రమే సాగుచేయుటకు ఆను మతిచరలెను."

చిత్తూరు రైతుసంఘం.

నూర్తి ఎన్నికలు, కలెక్టరువద్దకు రాయబారము.

చంద్రగిరిలో సమావేశమై ఈ క్రింది మాతః కార్యసర్పము నెమ్మొకొనిరి.

అధ్యక్షుడు: జైలులోవున్న యజ్. వెంకట్రా మానాయుడుగారు, ఉపాధ్యక్షులు: కె. వరిసింహారెడ్డిగారు, ప్రధాన కార్యదర్శి: పి. తిమ్మారెడ్డి గారు సహాయకార్యదర్శులు: ఆర్. వరిసింహారెడ్డి. డి. శ్రీరాములురెడ్డిగారు కార్యసర్పసభ్యులను కొందరిని ఎన్నుకొనిరి.

రైతువాయకుల విడుదల చెయాలి, జిల్లా రైసం|| అధ్యక్షుడు వెంకట్రామానాయుడుగార్ని, రాజ కీయశైలివందరిని విడుదలచెయ్యాలి, ఎట్టిట్రాకు, జమీందారీలను, జమీందారీలను ప్రభుత్వమే స్వాధీనపెట్టుకోవలెను. లేదా రివిన్యూ, ప్రభుత్వమే నిర్వయించి వసూలుచె య్యాలెనని తీర్మానముల గావించిరి.

రాయబారముచెల్లి కలెక్టరువద్దవచ్చి, జమీందారీలలోను రైతులయిబ్బందులను, హెచ్చు శిస్తులను, తమపై సాగించు దుచ్చుచారములు మున్నగు విషయాలనుగూర్చి చర్చించిరి. కలెక్టరుగారు రైతులనుగూర్చి కానుకీయుమన్న కృషినిగూర్చి చెప్పూ, రైతుసంఘాల సక్రమాంతోలేవన గమనిస్తున్నాననియు, వ్యాయమైం కోర్కెలమయమై తిగినవిషయము మివ్వగలననియు చెప్పిరి.

విశ్వనాధనేత్రాంజనం

కంటిపారలు, మక్కల, దుర్బాసను మొదలగు సమస్త కంటివ్యాధులను అపరేమ శేకయే ఆతి కర్మలో కుదుర్చును. వల 15 గ్రా. పి. 1-0-0. ముందుగా ఒకపువారికి పోనీటి నుంచీయు. విశ్వనాధ ఆయు

నమ్మకమయిన నగలవర్తకులు గుండాల పేరారెడ్డి

చిన్నబబాదు - నెల్లూరు. మాకు కావలసిన వగలు నీడముగా రియారు చేయబడి యున్నవి. లేనివి ఆర్డరుయైతే రెం టునే చేసి యివ్వబడును.

రైతుపంచాయితీ

కార్య.

21 తేది ఆవారం రాత్రి 3 గంటల ఆర్ద్ర (ఆరు) కార్య ప్రకటించారు.

ఆర్ద్ర కార్య ప్రవేశకాలమును ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ప్రజలకు తెలియజేయుటకు గాను.

ఏరువారి

26.8.42 తేది కులవారం పగలు 1 గంట ఏరువారి సాగించుట అనుకూలముగనున్నది.

— మొదటి రామకృష్ణమిషన్.

జమీనరైతు

19-6-1942

జమీందారీ ఘోరాలు

యుద్ధ మేధూలు ముంచుకొస్తున్న ఈ కిష్టతరుణమున దేశంలో ఎక్కడా ప్రజల్లో ఆశాంతి లేకుండావుండేట్లు చూడడం ప్రభుత్వ ధర్మం.

దేశంలో నలుమూలలా ఆట్టే పరికరించుటయితే జమీందారీలో ఉన్నంత ఆశాంతి మరెక్కడా ఉండదు. ఈ ప్రదేశాల్లో యాస్తిండియా పరిపాలన దినాలు మొదలు దినానాభివృద్ధిగా పెరిగిపోయి చిగురులోకి యెక్కిపోయింది. అన్ని పక్షాంతి భూగర్భంలో ఉన్నప్పుడు దాని ఉద్వేగం తెలియదు. దానికెక్కి మానవ చతులకు గోచరించదు. అది బద్ధితై భూసాక్షాత్ కార్యాలకు ఎగజమ్మినపుడే దాని అసలగుత్త వ్యతిరేకమగును. కాని దీర్ఘదర్శియైన మహానుభావులకు ఎప్పుడూ మనోనేత్రంలో కనబడుతూనే ఉంటుంది. అదే యామధ్య వ్యతిరేక సంస్థాపాధీశుల మెయంలో మహాత్మా గాంధీగారు ప్రవచించింది.

స్వదేశీ సంస్థాపాలకంబే గూడ జమీందారీలో మహాభారతంగా వుంటుంది. ఆ సంస్థాపాల్లో అధికారాలుం వుంటే, జమీందారీలో అధికారాలుంవుంది. అది మానవుని పౌరుషం మీద పరీక్షిస్తుంది. యది రైతుకుటుంబాలకు దివాలాదీయస్తుంది.

అటు చిత్తూరు జిల్లాకు వెళ్ళిచూడండి ఈ దినం. య 1.5 ను 108, 70, 40, 35 లు కిష్టలచేత రైతు లాది కుటుంబాలు కుమిలి పోతున్నాయి. జలాధారాలు వరించి పోయి, పంటలుకొరచి, గ్రామాలు దిన దినం ఒక్కొక్కరిచెయ్యి మాది దివాలాదీనివలె కురులు గతిలేక కొన్ని గ్రామాల్లో కిష్టలు కట్టలేక వెలింపబోతే, అట్టివారి గోడేమిలో పనికొంటుంది. వారి వాయుకుల అరెస్టు తేసి, వారి కొంటలమీదకు మహాకౌరవాత్మిని యెవరు రాద్ధిపు వేస్తే లాజింబు అవును. అది గొప్ప కైతుకుటుంబాలమీదకు దండయాత్ర చేస్తూ, మారణచారణదాతలు హెచ్చుగా సం దించడంబే ఏమివందించి ఏడుస్తారో అలా వుంటుంది. ఇటు చిత్తూరు మొదలు, అటు వరకు యెవరికంటే వీ ఎక్కువగా చూడండి నీటి

వరకులు ఎంత దుర్గతి బట్టి పోయినో, కిష్టలు యెంత దాదలంగా పెరిగిపోయినో అర్థమవుతుంది.

నెల్లూరు జిల్లా 1740 గ్రామాల్లో గవర్న మెంటు గ్రామాలు 518 మాత్రమే. కిష్టలవల్ల ప్రోత్రి యాలు, జమీందారీ గ్రామాలు, 518 గ్రామా లకు ఒక కల్లెలు, ఒక సెల్ కల్లెలు, కిష్టకు రెట్టికల్లెలు, కిష్టకు అపాకల్ కల్లెలు, ఒక డిప్టిరివాలీ దారు, వారికొంది కాపలవంత మంది క్యాల్సిండ్రే కిష్టకు వుంటేనే పరిపాలన కుచ్చుగా జరగడంలేదని అనుకుంటున్నప్పుడు, ఒక్క వెంటకొంది జమీందారీకింది 828 గ్రామాలుంటే, దానికి అర్థమం సమర్థుడైన ఒకటివారి గూడారేక, చదువుకు అనుభవజ్ఞులైన ఉద్యోగులులేక, స్వయంగా అంతాయు కొగిరిన సమర్థుడైన జమీందారు లేక, లంచాలు పెరిగి, నీటి వసతులు రోపీలేక, పంటలు కష్ట, కొల్లెలకారాలు హెచ్చి, కిష్టలు దారులమై, అడవుల బాగాలు పెరిగి, పరిపాలన దుర్గం భూమియుగావున్నదింటే యిక యీ ఎట్టిటూలో ఎంత ఆశాంతి ప్రవాసము ప్రంలో ఘూర్చిలుతున్నదో ఊహించుకోవాలి అందరికీ కారు. ఒక్క వెంటకొంది ఎట్టి టూలో సమర్థుడైన దివాలాదీని పరిపాలన సరికేయమని 1931 నుండి కాపలసినంత ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాగిస్తుంటే, ఇది ఎట్టిటూలేయమమృత ముఖ్యమైన సలహాలయ్యారూడా వినిదానికి జమీందారు విముఖుడైయ్యున్నప్పుడు ఒక రిక్విజిషన్ మెయిన్ జమీందారికి వెలిగిస్తాడనుకోవడం పొరపాలు. ఇట్లే అన్ని చోట్ల జమీందారీ ప్రదేశాల్లో దౌర్జన్యచేత, ఊమ చేత, ఆశాంతి చేత, పీడనముకొనికూర్చొ మున్నది.

కావున ప్రభుత్వంవారు యావిషయమై తీవ్రంగా చరచి పట్టే యుద్ధానంతరంవర క్రమా ఒక తాత్కాలిక కాపలాన్ని తేసి ఎట్టిటూ కల్లెలకు కిందపెట్టి కిష్టలు, నీటివసతులు, అడవులు, వనరా మెయిన్ కిష్టలకు గిరిస సాకార్యాలను గలిగించి జమీందారీలోని ఆశాంతిని తాత్కాలికంగానే వారెత్తింతురని మాయాశయం

ఇది రైతుల క్రోధముకంటే జమీందార్ల క్రోధముకే ఎక్కువ అవసరమని గూడా గుర్తించడం ముఖ్యం.

అల్లూరు సర్పంచిస్ట్రీరు ఆఫీసులో రికార్డు అంతర్దానం.

2 మాసాలవారు వారు మోపూర గ్రామం తాలూకా చంపల్ గెరిల్లూరు కండ్లా అంతర్దానమై వదిలి పోలిమరపోయి, సుమాస్తా, చంపల్ లో వైమవకూ వచ్చింది. దబ్బుదీనికొని పాల్కే యిచ్చావన్నాడు సుమాస్తా రెండుమాసాల అంతరం జలావా రెడ్డికొల్లూరు వదిలే కనికరించి తిరుగా ఇచ్చాడని మున్న 17 తేది అరెస్టు చేసే కాలంలో సుమాస్తా వాడు. పోలీసు అరెస్టుకు ధయ పడి రెడ్డిగారు యిచ్చివారికి వదిలి. ఈ సుట్టు ఎట్టుఅంతా విచ్చేరుటు కైటరెడత. నుడే వాయ్.

కొంగ్రాను సభ్యులగుడువు

30 తేదితో ఆఖరు. ఎన్నిక అధ్యక్షులుగా వుండగోరువారు కండ్లకొండకు 0.8.0 చెల్లించాలి. అందుకు చేరండి.

— బొమ్మ కేమరెడ్డి (ప్రతి కార్యదర్శి)

విమర్శకుడు

ఫస్టు గ్రేడ్ కాలేజీ:

13 తేది ఆంధ్ర సిండికేటులో ప్రస్తావనకు వచ్చింది. రాజాపామోరలవారు తన ఆక్షేపణలతో రిజర్వేషన్ తీసుకొని దానికి తోడు రామచంద్రారెడ్డిగారు ప్రధానమంత్రి ఆధ్వర్యంలో రాజాగారి సేవల అప్పట్లు వ్యతిరేకంగా అట్టా తేజాలకు, వీరవారిలా కాలేజీలెంకులు పగల గొట్టుకొనిపోయ్యే అధికారం గూడా రాజాగారి ఉన్నదని చెప్పడం కాని ఇది యిచ్చిరెడ్డిపాలి పువ్వులకు మేమి కాని, భూలోకంలో మరెక్కడా లేదు ప్లామ! ఎట్లయితేనేం ఈ వాదం తో, వారినోడేమిలో సిండికేటువారు మున్న బాట్టుబొమ్మెట్టుకు తిరుగా రామచంద్రారెడ్డి గారి దీనికి తీవ్రంబోసి చై సభాస్థలం గారికి అధికారం యిచ్చి నెల్లూరు పంపిలే మాట్లాడి యే దైనా సరికేయ్యదానికి నీలుంటే చేస్తామన్నారట. అందుమీదటి ఆక్షేపణలు వచ్చాయి. చై వాన్సల 21 తేది నెల్లూరు వచ్చాడు.

కమిటీవారు తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారివద్ద 40 వేల రూపాయలు ప్రధానం ఆర్డరునుకొని తర్వాత వంశాధిపతి భ్రష్టమై నెల్లూరు ఏర్పాటు చేసుకొన్నారట. రామరెడ్డి గారు 7500 లు ప్రధానమంత్రి గారి గూడా పేరారట. కాలేజీ పేరు మార్చేటటుంటే లక్షగాని ఇంకా కాని రామరెడ్డిగారు యివ్వకలయినా, కాలేజీ రాజాగారి చేరకట్టి రామరెడ్డిగారు లక్షలీ యివ్వడం మాత్రం ఏమివలబండి! అనంతం ఫండుకు రామరెడ్డిగారు 7500 లు యిచ్చి, రిటైను అవసరమైతే తన పేరు కట్టించవచ్చుననీ గూడా ఆపించవచ్చు

ఇక చందల మెయిన్. ఒక వేళ రాజాగారు ధీమృతికొన్నంత మాత్రానే కాలేజీ విధంగం కావడం ఏమాత్రం నెల్లూరు జిల్లా ప్రతిష్టకు తగించకూడదు మనజిల్లాలో ఒక్కొక్కరే దీన్ని ధర్మ చేయగల విద్యావ్యవస్థలున్నాయి. రామరెడ్డి గారేమి, శివకోటారెడ్డి గారేమి, దువ్వూరు వారాయారెడ్డి గారేమి, మాకలపాటి రామయ్య గారేమి, పొన్నలూరు పొదియలేమి, రెబాల ములంబాలామి, ఇందులూరు వెంకటరెడ్డి గారేమి, బెజవాడ శివకోటారెడ్డి గారేమి, కెంకట్రామప్పగారేమి, ఇట్లే ఎందరో ఒక్కొక్కరే 50 వేలు యివ్వదగిన వారున్నారు. 75 వేలు ఇక కంటాక్సు చెల్లించ గగినవారున్నారంటే 50 వేలు విరాళమిచ్చేవారు తేని దినమువదలవారే ఇక 5 వేలు; 10 వేలు యివ్వదగినవారు అంతంగా ఉన్నారు. ఓ దాతలారా! యిది మంచి సమయం విభజన సర్వేయోగం గావడానికి కావున మంచి మనస్సుతో యోచించి ఉదారంగా తమ విరాళాలను సంగి యింత విద్యా ప్రదానం చేతురని మవిల్లపమ.

విశాఖపట్టణంలో 3 కాలేజీలున్నవి. తూర్పు గోదావరిలో మూడు కాలేజీలున్నవి. కృష్ణాలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 3 కాలేజీలున్నవి. (అందుకు హిందూ కాలేజీ ప్రధానమంత్రియ నెల్లూరు వారు ప్రపన్ సర్టిఫికేటు మంగమారు పరిసించాంపం తులవారే.) నుంబూరులో రెండు కాలేజీలున్నవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యావిధంగా విద్యావసాలు వుండేవి, వున్నవి రావి పరిశయ్యుయిండే నెల్లూరు ప్రభుత్వపువ్వులతో కృష్టి ప్రదానం చేస్తారో యింత దుర్గతిలో వుండడం ఏవినాకే గారం ప్రపం గారు.

ఇందులో పాల్గొనేవారినేగాని, వ్యక్తిత్వపాలనగాని, ఏమాత్రం ఆస్పారంలేదు. కావున రాజాగారి తిరుగా ఆలోచించి మంచిమనస్సు చేసుకొని తమ ప్రార్థనకు గౌరవనీయమనకు తో వారి మిస్టారే మకోరిక. వారికి దయరారా, పోనీ! జిల్లాలోని విద్యావ్యవస్థలైనా పాల్గొని దానికి ఈ ప్రతిష్టాపనకు చేయూతనిస్తారని మాయాశయం.

700 ల జోమి కొంతనం

పోలం రాజానుంటలు, కారంచేటి నుంబూరు గారు, భూమివిక్రయించి రిజర్వేషనుకు 18 తేది నెల్లూరువచ్చారు. ఈదబ్బు రు 706 లు నుంబూరు గారి అప్పకేటలోవుంది. కొద్దువద్ద పోదా తానుకుండగా ఒకతను తామాగూడా పోదా తానుకున్నట్టు నడించి తోలుకోమండి యీ దబ్బు అవసరింబి వెలిపోయాడు. పక్కా లెక్కలు, (గమల్ల, కొల్లూరు, ప్రస్తుతం కపాటిపాలెం) వివాద అనుమానములూడు. అతను దొరకలేదు.

ఈ విద్య జోమి కొంతనాలు బాక్సి గా వున్నవి. పోలీసు ఎస్కావర్షెడ్ బుచ్చుకోవాలి. వారిమతో గూడా వెతకడానికి వెళ్లివచ్చి ఈ నుంబూరు "ఓయి రావో! 700 షోలే పోయి మళ్ళీ యీ ఖమ్మలు వెను భరించలేం"ని చెప్పి పోయాడు.

ఏమిటి ఖమ్మలు, ఎందుకన్నాడీ మాటి?

జిల్లా బోర్డు - సన్నపు రెడ్డికి

సన్నపు రెడ్డి కేమరెడ్డిగారు కలు ఎవ్వరికి యివ్వలేదనీ, పరియయిన ప్రకటనలేకండా ఎందుకిస్తామనీ, సివిల్ లిట్టివ యూనియన్ వచ్చినవారై పొరపాలన జిల్లా బోర్డు చెప్పింది.

పొదలకూరు రెడ్డి క్రాస్

పొదలకూరు రెడ్డి క్రాస్ మెంటు వారు ఇప్పుటికి ఒక నమ్మ మిడి క్రైమ్ లెట్టి యిట్టు ప్రకటన చేస్తున్నారు. పల్లెలతిరిగి మంబులిచ్చే వారు కైమర్షి కైట్టులోతున్నారు. వీరి కృషికి అందరు దోహదమివ్వండి. ఇదిగదా పల్లెలకు చేయవలసిన సహాయం.

పెద్దలనుపత్రి

రైట్ కేసుంటు దాక్కురు వెంకట్రమణిరావు గారికి దావాం బాస్తి గావున్నదట.

ప్రభూ! తామేమైనా నాడిపట్టి మారారా!

రామూరువారి గాభారా:

రామూరులూతాళలో 18-25 వయస్సువయస్సు వుండువారెంకమంది, అందులో వివాహమైనవారెందరు, కాదివారెందరు, అందులో కేవలం దళాళి తెల్లమని గ్రామాధికారికి ఉత్తర్వులచ్చింది, ఆ ప్రకారం వారు రెక్క తయారుకే ముంటే వారిలేరు, యెట్టువ (పాంపెం గ్రామాల్లో ప్రజలు ధయపడి గ్రామాధికారిగారు తిరిగి బద్దారనీ, యెట్టువ ఆక్టింగ్ మనసతో ధయ పడి రాజీవామా ఇచ్చాడనీ ఒకవార్త వచ్చింది.

ఏమియమేమిటి? తెలియదండనీ. అధికారులు ఈసంగతేమిటో తెలిపి ప్రజలకు అవసరంకొని పోలగొంతురు గాక యని మకోరిక.

జిల్లాలో వర్షాలు:

గత 9 తేది వర్షం జిల్లాలో అక్కడక్కడా పురింది. కండ్లూరు, పాశేరు, పెన్న-బి సిట్టెలచ్చి (కొరవ 5.5 వేళతో)

వల్లెలు

8-వ పేజీ

కారవ.

ఆరూరు రాయబారం:

చిత్తూరు జిల్లా ఆరూరుసరిలో కేసిన రాయ బార కమిటీ, కేవలము కమిషనరు గారిని చూచుటకు 24.8.42 తేదీ నిర్ణయించబడినది. ఈ కమిటీ ఆధ్యక్షులు పి. సుబ్బరామదాసు గారు. - రైతు గూఢుడు.

గజ్జలగుంటలో ఏదైనా రెడ్డివారి మైకోలోకస్సు మరక్కడా మంచినీళ్లు దొరకవు. ప్రక్క గవి యజమానులకు, కెదా-రెడ్డివారికి వచ్చిన మనస్సుల్లో కూలీలకు మంచినీళ్లు దిగించారట. ఆ తర్వాత కోసం దుర్లమిద చూపించినట్లు మధ్యలో కులీలవారి చూపడం భ్రాత్యంగాదు. రెడ్డిగారు! పేదకూలీలపట్ల కనికరం చూపండి.

గ ని లో ప్రమాదం.

చెన్నూరు, గుల్లూరు వెంకయ్యగనిలో పని చేస్తుండిన మల్లి చల్లి గారు ప్రమాదంలో చనిపోయి పోయింది. సబ్ యిక్స్ ప్లెజరు గూడా విచారించాడు. పాపం! ఆ కుటుంబానికి ఏదన్నా తగిన ఆధారం చూపవద్దా? చట్టం ఆలావుంది పారమార్థికంగా నైనా దయచూపడం మానవద్దం. - ఒకరు పొట్లపూడి సావిత్రి:

ఈమధ్య పాపిత్రికారు. పల్లెల్లో నాటకాలు చేయడమంటే, వినోదం, వయోజనవివ్యతికారం ప్రయోజనాలు ఇందులో మిశ్రితమై యున్నవి. కావున పల్లెటూరినటకుల ప్రోత్సహించాలనేకాని విమర్శించరాదు. ఈ గ్రామ యజమానలతో షేక్ మాలావా కన్యత్వం తప్పిందే చక్కగానటించారంటే సంతోషిస్తాం. ఇంకా ముమ్మందు ఆభివృద్ధిని బడయదురుగాక. - దుగ్గి పిచ్చయ్య.

పెదవు త్రేడు:

చెనక తలమంచితో లాకా తహశీల్ దారు నాడళ్ల పాపన్న "పెదవు త్రేడుని పేసుండుకు తంట పెడకట్టె తెలువంటి రీడయింట" అని టైటర్ యిచ్చిన గ్రామమే. కాదు 20 ఏండ్ల నుండి జలచారీ, వెంటదిబ్బల వివాదాలుగూడా సరిష్కారంగాని చరిత్రాత్మకమైన గ్రామం గూడా.

ఇక్కడ 12 తేదీ 1942 జరిగింది. ఇందులో రాజా తీర్మానాన్ని ఆమోదిస్తున్నా, కిక్రెన్యాల, రాజకీయ శైలిల దురుదయ్యాలనీ, భారతీయలతో యుద్ధకీర్తి యిచ్చి తప్పిదు చెయ్యాలనీ, ప్రజాసాయకులమీద వారంట్లు రద్దచెయ్యాలనీ, తీర్మానాల గావించిరి. - దశాధిరామయ్య.

కలిచేడు వర్ష చీటిలకు ఎత్తుక పోతున్న మంది వాళ్ళిం:

కలిచేడు వర్ష చీటిలకు ఎత్తుక పోతున్న మంది వాళ్ళిం. ఇక గారు పిల్లస్తే రాలేదని ముక్కడూలం జగిల్లెట్టు, కక్కం కాలెట్టు, కొట్టాడనీ, (చీటిలకు ఎత్తుక పోయ్యెట్లు వలక కూడదని నియమం) వారు ఏడుస్తూ గవి పనిలోవున్న తన వారికి చెప్పగా ఆంధ్ర దూకెట్టుకుకి ఏదో దేముడుగర్తవ తప్పించారనీ, ఆ కారణంతో మాదిగలను కూలీలనుండి నిలవడం వార్త. అప్పు, కప్పున్న రె. ఇక గారిది ఆలాంటిప్పుడు మాదిగలను కూలీలనుండి నిలవడం తప్పి. పాపం! వాండ్లమీద కేమిలేమా పెదతామనీగూడా తదిరిస్తున్నారు. పాప! వైకిపోకుండా మదురు గుండా నిగుకోవడం, ధర్మం, వ్యాయం ఏమంటాయి? - మధ్యరత్త.

నెల్లూరు ముచ్చట్లు.

4వ కేజీ కొరవ.

నవి. పెన్ను వారధిమీదగూడ బాగా నీళ్లుపార తిందుకోలాలు రవాదారీగూడా ఆడగించింది. మూలూరుపేట ప్రాంతం మంచివర్షం.

కండ్లెరు మందోస్తే కరువని సామెతవుంది వాడుకోలో. ఈసంవత్సరం పెన్నుకంటే కండ్లెరే మందోచ్చింది. కావున వర్షాలు తక్కువేమా? హిందూసభ:

ప్రతాపసింగ్ ఆశే విద్యార్థిని సాగవూరు రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘం 40 రోజులు తప్పి దుకు సంపాది, తప్పిదు ఆయి ఆ విద్యార్థి తే 12 దిన వచ్చాడనీ తెలుపుచున్నారు.

జిల్లాకాంగ్రెసు:

కాంగ్రెసుమందిరానికి కొన్నవ్వలం ఆక్రమించుకోని పూరిపాళ వెయ్యారె అని జిల్లాకాంగ్రెసు తీర్మానించింది. సకుటుంబ సభరివార సమేతు లంగా శాశ్వత విడిదనులు చేకార ఆ స్థలంలో ఎవరిచ్చారీయ్యకారం? సరే! ఆ తీర్మానమీద ఏమి చర్య?

హిందూసభ వివాదాలు:

15 తేదీ వైదా సుబ్బరామయ్య గారు స్థానిక పత్రికా సంపాదకులకు, విశేషకులను, తనింటికిపిల్లీ టి యిచ్చాడు. ఈమధ్య స్థానిక పత్రికల్లో హిందూసభకు గుర్తి జరుగుమందిన వాద ప్రతివాద నలు మున్నగు విషయముల గూర్చి ముచ్చాట్లవం తో చర్చలు సాగినవి. కొంతవరకు ఒక రోజు భా వాలు అర్థం చేసుకొన్నారు. వాడు కాలాతీతమై నందుల మరొక వాడు సమాజేశమై తక్కిన విష యాలు, మాట్లాడకొనునట్లున్నూ, సుత్రకలలో జరుగుమందిన వాదప్రతివాదాలు మానుకోవలసి నట్లున్నూ ఆనుకొన్నారు. ఈ విషయమై ప్రెసి డెంటు గారు ప్రకటనార్థం పంపిన స్టేటుమెంటు ఆందినది. ఏచ్చేవారం ప్రకటించబడును. - సంపాదకుడు.

మనోనినాటి బక్షేరియాలో వున్నాడని లండన్ వార్త.

రావూరు: కడవజిల్లానుండి చంగయ్య ఆశే ఒక మోసపు వైద్యుడు దిగుమతి అయివున్నాడు. ఆనూయకుల వద్ద డబ్బునుంచి ఏదో ఒకటి చేతులో తెచ్చుకు పొట్టాలు యిచ్చాడు. మాడబోతే ఆది సున్నం. ఆడాక్టరుగూడ వప్పుకొని తీమించమన్నాడు. కావున వెనుపోకండి.

పొదలకూరు వోపర్ సియర్, కంట్టార్ల వా లా మాట్లాడడం బాగులేదే

అల్లూరు ఉప్పువాముల ఏలం: ఇన్న-పల్లి ఉప్పుయేరియాకు సంబంధించిన ఘాములు "పొట్టార్లినంశలలామంబను పీద కెడ్డికి" 25 సం||కు లీజుకు యిచ్చివుండిరి. ఆ క్రైం ఆయి పోతున్నది. క తక్కు గారు పల్లికు యాలంబెడితే మోయ్యరకు కొంటారని ఇందుమాలకముగా యాసమ్మంది ఘురా వాదార్లకు టాం టాం మూ లంగా తెల్పడమైంది. - చీకుముల్లు.

అవినీతి

ప్రదర్శనలు

నెల్లూరు ప్రెంచ్ వ్యవసాయ రివ్యూరీజియం వా గున్నురికాని రివ్యూరీజియం తప్పుక.

ప్రెంచ్ వ్యవసాయ రివ్యూరీజియం మూర్త్యుగారి బలప్రదర్శనలు ఆశ్చర్యంగా మున్నురి గాని ఏమూలు తప్పుక. - అంబె.

ఎవరో కుర్రవాడు

ఒక రంగోలుల్లో దమ్మన్న పేట, సారె, తెలు రచ్చి వర్గయ్యగారు రామయ్య ఆశే 10 సం||ల కుర్రాడు మాసంకోలాలుగా పిల్ల కొవ్వులు తా. వెంకవల్లం లో పోలివర్ల చెయరామడు యింట్లో వున్నాడు. ఎవరన్నా కెదలుయ్యకొని ఈ కుర్రవాణ్ణి స్వజనంలోచ్చింది. - కొరుడు.

ఈవిషయమై 'దమ్మన్న పేట' ముసస బుకు నుము 17 తేదీ వ్రాసినాము. జవా బువస్తే తెలుపుతాము. లేదా ఈ కుర్ర వాణ్ణి నెల్లూరు అనాధ శిశుశాలయము (ఆచారిపేధి - నెల్లూరు)కు చేర్చండి. - సంపాదకుడు.

జిల్లా రాజకీయసభ

వెంకటగిరిలో 12.7.42 తేదీ జరుగుతుంది. అధ్యక్షులు: ప్రకాశంపంతులు, ప్రారంభకులు: ఆచార్యరంగగారు, పతాక ప్రతిష్ఠ: దండు వా రాయరాజగారు. గూమూడి డివిజన్ వాకు ఆహ్వాన సంఘంలో చేరవచ్చు. దుసుము రు 5 లు. సదాభిద్దు, కాంగ్రెసు సభ్యత్వము, ప్రతినిధికి అర్హతలు. దుసుము రు 1 లు ఆహ్వాన సంఘం ఏన్ని కలు జూలై 1 తేదీ.

కమర్షి వారాయులారావు.

బస్సు ప్రమాదం

18 తేదీ ఉదయం బుచ్చినండి యునెలెట్ బస్సు వస్తున్నది. నెల్లూరుకుంచి సరీయాబస్సు పోతున్నది. ఇరువురి ఆట గ్రెత్తవల్ల మధ్యనున్న యునెలెట్ బస్ కండక్టరు పులి వెంకట్రమణా రెడ్డి దెబ్బతిన్నాడు. పోలి చీలింది. అనుభ్రులో ఉన్నాడు. క్లిమరు ఆదయ్యకు కొద్దిదెబ్బ. బుచ్చి బస్ లోవున్న సబ్ యిక్స్ ప్లెజరు ఎవరిది తెప్పి గమనించాడా?

15 తేదీ ఉదయం రామత్తరంనుంచి వస్తున్న సరీయాబస్ లో వాచిళ్లవద్ద నెల్లూరు కపాడి పాళెంచాసి యె కాక్కడ ట పుట్టోద్ద మీద. చొక చర్రవద్ద కండక్టరు చార్లీ అడగగా యివ్వబోయి క్రిందబడ్డాడు, తర్వాతే వచ్చాడు అని వార్త. దీనిలో కండక్టరు తప్పులేదా? - మా. పి.

నెల్లూరు ధరలు

మొలగొలుకులు పాతవి	రు	87.0.0
కొత్తవి	రు	88, 90.0.0
కొళ్ళయ్య	రు	82, 85.0.0
కేసయ్య	రు	87.0.0
వాడసన్నవరి	రు	82.8.0
సన్నవద్దు	రు	87.0.0
రాగులు	రు	80.0.0
కొన్నలు	రు	100.0.0
సజ్జలు (లేవు)	రు	5.4.0
జిలవలు కూము 1.5	రు	7.12.0
వెసలు	రు	5.4.0
నిల్లీ వెసల	రు	9.0.0
మినుములు	రు	1.8.5
మొలగొలుకు లియ్యం పాతవి	రు	1.8.5
కొత్తవి	రు	1.8.5
కేసలియ్యం	రు	1.8.7
సన్న నూకలు	రు	1.8.7
లావునూకలు	రు	1.8.8

వస్తుగ్రేడు కాలేజీ సంచిక
అనే ప్రత్యేక సంచిక పోను
వారం వాడు ప్రకటింప బడును.
- సంపాదకుడు.

ఆహించవార్యాలమీద కంట్టాం ఆర్డరు 12 తేదీ నుడి ఆములోకి రస్తుంది. కావీ వద్దు. 8 త్యం, ఇవి మల్లూరు రాష్ట్రాన్నుండి ఎగుమతిం ది పేధించడంలేదని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

నెల్లూరు సబ్ జడ్జివారి కోర్టులో. S. A No. 289 of 1941 O. S. No. 28 of 1928.

Between: -
తదివల్ల వెంకటమయ్య వారి.
Vs
30. ఆచ్చి కొలమ్య,
31. ,, రామవారి,
32 శరభా రామయ్య. } ప్రతివాదులు.
నోటీసు.

యా సంబంధ 30, 31, 32 ప్రతివాదులమీద ఆములు జరుపుకొను ఏమిక్రం యా సంబంధ 28 తేదీన రావట్ల సబ్ జడ్జివారి కోర్టుకు ట్రాన్స్మిరునే యించి వలసివరిగా కోరుమా వాదితర్పువ దిన భాస్తు దాఖలు కాబడియున్నది. సదరు దరఖాస్తుపై సదరు ప్రతివాదులు చేతువు నోటీసుకు గాను తుక్రయ్యదేయమా కోర్టువారు 8.7.42 తేదీకి వాయిదా వేసియున్నారు. గనుక వాయి దాకోలా ఉదయం 10 ఘంటలకు కోర్టుకుపోజర్ మియొక్క ఆక్షేపాలను తెలుపుకొనని యెదెం యా సంబంధ 28 తేదీ సదరు ప్రతివాదులమీద ఆములు జరుపుకొను ఏమిక్రం రావట్ల సబ్ జడ్జివారి కో ర్టుకు ట్రాన్స్మరు చేయబడినవి తెలుసుకోవ లయును.
నెల్లూరు } బి. రామస్వామయ్య,
18.8.42 } వాదికలు.

House For Sale.

నెల్లూరు ట్రంకుకోర్డులో ప్రస్తుతం ఆంధ్రరంజని ప్రెస్ యుండే యిల్లు, దానిక యిరుప్రక్కల కొట్లు విక్రయం చుబడును.
ఏ వక ము ల కు :
మాచవోలు వెంకట శేషగిరి,
తిప్పరాజువారి పేధి,
నెల్లూరు:

నోటీసు

సి. ఎ. యం. హైస్కూలు-నెల్లూరు
ఈపాఠశాల వేసికోలవల ఆసంరం 38.8.42 తేదీనుండి తెలువబడును. నెల్లూరు పరిస్థితు లను బట్టి విద్యార్థులు నిర్బయంగా పాఠశాలకు వచ్చేయకు రీలుగావుండునట్లు డిప్టికెట్ కోర్టు సమావం లో ట్రంకుకోర్డువద్ద మరొక గేటు గూడ యేర్పాలు చేయించున్నాము. ప్రతేళ పరీక్షలు జూలై 1 తేదీ నుండి జరుగును.
నెల్లూరు } కె. రాజరత్నమ్,
18.8.42 } చాడీ మాస్త్రం.

కవితా విరహం

— నార్పరెడ్డి రామిరెడ్డి.

వీర కవిత్యంలో మంచి మాధుర్యరసం చిప్పిలుతుంది. అందువల్ల మాటిమాటికీ వీరిని ఏదన్నా వ్రాయమని బాధిస్తుంటే, పాపం! చిన్నరైతు; అందులోను కొంపలోనుంచి వేరుపడ్డాడు. ఈ సంసార చిక్కుల్లోని మగ్గుడైన యితను ఎలా కవిత్యం వ్రాయగలడు చెప్పండి. మా బాధ బహుశా ఎప్పుడో తీరికున్న ఊణంలో చేసి గట్టుమీద కూర్చోని వ్రాసిన కవిత్యమే యిది. కావుననే ఇందులో తన ఆవేదనంతా కనిపిస్తుంది. భావమనే కలంతో హృదయాన్ని గుచ్చి వెలికి బోకిన కవితామృతం. ఇదే నిజమైన కవిత్యం. పూర్వం మధురరసమెలికించిన కవులంతా దరిద్రులే. అందువల్ల వారికవిత్యంలో ఆమృత రసం బాలు వారిందేమా? 'సత్కవులే హాళికులై ననేమి' అన్నాడు పోతన. అదే ఆదర్శంగా యీ కవికుమారుడు గ్రహించి పూర్వజన్మ సిక్కుల ఫలంగా లభించిన కవితామతల్లిని సేవించి ధన్యుడనుగాకయని మా కోరిక.

— సంపాదకుడు.

ప్రకరణంబున బంధువు లీర్పాటు
 లసలే కాపురంబు అప్పు నోచ్చె
 పృథ్విసేవ్య మందు విత్తనాలకు రాదు
 కవిత వెల్లు వ్రాయగలను నేను.

వరమధిక్రమిత వరగు భారత కర్మక పర్మమందు మం
 దరతర వ్యభావ కవితా లలితాంగిని ప్రేమ కాగిట
 వాసక గూర్చుకొన్న నవసాహితీ వేత్తకు కూడులేని ఈ
 భరణి కావ్య కవ్యకకు రవ్యక కర్మకపృథ్వికే జెడక.

కన్నులు విచ్చి ఈ విముల కాంతుల వెల్లు ప్రపంచ ఖండముక
 గన్న దినలు నంకె నవకంబులు నీ మృదు హాస రేఖ నా
 చిన్ని మనంబు వందు వికసించిన శక్తుల మేలుకోల్చి యే
 యున్నత భావ రాజ్యములకో గోవిందయో కలసి లాలక.

కోకము మాటలే మరచి గోలుడైన నిను గొల్చు వాని నే
 కానినీ నా వధుర కాంతుల వెల్లు మంటగల్గి దు,
 భాతులమైన మానసము వందు పసింపగ లేకపోతినా
 నీ కోకై తపించు నొక నిప్పుర జీవని ప్రేమ జాడవా.

చింతల పంజరం జవకి చిత్తము భ్రాంతి కలంగి పో "వివా
 దాంతము" వ్రాసి మందర రహ స్సుధలందు ఫలించు వేవహామే!
 అంతములేనీ నా హృదయమందు సమాధి యెవర్చుకొంటి నా
 యంతటి మార్గధున్నె కవితా తుమియింతువె నాడు కృత్యమున.

నీ మధురంపు కాంతుయే మదిక కలగిందగ నీడు ప్రేమలో
 కోవల భావ మాధురల గూర్చుకొనం దలపోసివంక నా
 ధా నాయమైన నా బ్రదుకు దారులు రూపము దాల్చి నిల్చి దీ
 పి! నాన రాగ్ని దిక్రము చలించగ జేయు భయంక రాక్షసిక.

లేమిడింపార మేమి దోషగనక
 కష్టాల గుండు నా కాంతి గాంచి
 పుత్రులు వ్రాయించి వైకమిచ్చిన దిని
 దారిత్రోడ్డక తీవ్రత దలంచి
 కడుపు నిండుగ గడ్డి గారము లేకను
 ఒక్క చిక్కినయట్టి కమల గాంచి
 పక్కారు పన్నుకై జీవిత శేయు గ్రా
 మాధికారుల కఠింపది దలంచి

భవక పర్ణంపు బొర్లవ్యల గలంగి
 నీడు లేక వాడెడు పరి వైగి గాంచి
 కనలి కృత్యంబు దొర్చుకొన్న కన్యకంద
 నీమధుర వేవహా మే వెల్లు నిలువ గలను.

నీడు భావనలో మున్గియింక లేని
 మందర స్వప్న రాజ్యాల పోకీ పోవు
 హృదయమంద కూడు లోకంపు సొదలు రెసి
 చెడ్డ కలయయి మార్గడు దీకెంచి.

దేవదాస్-

— భరణికోట శ్రీరాం.

వెల్లురు Art centre నాలు కే 13.8.42
 దిన దేవదాస్ నాటకం ప్రదర్శించారు.

మాతృక రంగారి: ప్రస్తుతించింది ఆంధ్రాను
 వాదం. పంకానికి ఆంగ్లవిదేశీయులకు మనకన్నా
 చాలా సన్నిహిత బాంధవ్యం. ఇంగ్లీషు ఫిక్షనులో
 పోకడలు, చావులు, అక్కడక్కడ యానాలు
 కంటా మ్మరించట మంచేతనే మొత్తంమీద
 ఆనునాడమైనా, అద్యంతం Gripping
 గానే వుంది.

బహుశా రంగారి పన్నెం, పాటలు ప్రయోగించారు.
 పందూరివారి ఒకయొక పాట - కాదు
 'కామాక్షి!' పాటకూడాను. పంకీకం ఒక్కవారై
 ఎక్కువైతే కనిపించింది. ఎంకీపాట మనోహ
 రంగావున్నా, అభిప్రాయం వున్నంతగాలేదు.
 కథానిలలుంబారి దీనికవ్యాసంబో శుక్లశ్యం
 పానుమడైన నాద్యుక్తి గ్రాహ్యంకాలేదు.

దేవదాస్: రెడ్డి గారు వేసినవి కాగా Study
 చేశారు. పోషించాడకూడాను. "నన్ను ప్రేమించేవారు
 యెవ్వరున్నారే ప్రపంచంలో!" అనే
 Situation లో హృద్యగము, Pathos ను,
 బహు చక్కగా స్ఫురించేశారు. Delivery
 ఇంకా కొంచెం స్పష్టంగాను, ప్లేగాను, వుం
 దా లగిపించింది. పంకీ పంకీకంమీద మోహలే
 కుంటే ఇంకా బావుంటుంది.

మగ్నిలార: పంకీకం ప్రావ్యంగావుంది. ము
 క్ఖంలో భావస్ఫురణ లోపించింది. ఆయినా ఆ
 Character కు ఆది అంత కొరవగా కనిపించ
 లేదు. ఎవ్వమా అనందిం యీదును లాడు
 కుంటే నేను. పరి పెదవులమీది వివాదపు నీడలు
 కొంచెం గా చోసరుమల్లో మరగవుంటే వేదం మరీ
 వచ్చివుండేది.

పార్వతి: మొదటియంచి ఆఖరువరకు చక్క
 గా అభినయించింది చాకచక్యము, యిక్కడ
 క్షు, గలపడ "పంకీకం వద్దక్కా! మరీ అంతగా నీ
 కల్పిలు నీకనలేదు. ఏవటికూ పుచ్చునీతికి
 వస్తావులే. ఆయితే వెల్లురులోమాత్రం నాటకాల
 లు వేయవచ్చి!"

చంద్రముఖి: రెండుపాటలు కమ్మగా పాడిం
 ది. వైకమీద ధీమాతో నటించగల వనిపించింది.
 చాచకంకూడా ఖంకుమని మోసిస్తుంది. హృద
 యాన్ని కండ్లలోకినుండ ప్రదర్శించగల ప్రభావం
 వుంది.

Character make-up లో జి. వి. రమణా
 రెడ్డి గారూ (ధర్మదాస్) హాస్య వైద్యురూ (జల్లా
 చాలా) విశిష్టని మాపించారు. వేషధారణమంటే
 యేంటో మానగలిగారు. మరీ జట్కానా పాలు
 వేసం కల్పిలేని నిక్కాల్చు సమకుగా వుండీది.

నాటకం మొత్తంమీద Effective గానే
 వుండీంది. ఆయితే చాలాలోమిగిండీ! కత్తెర తగి
 లితే యింకా దుచ్చిస్తుంది

దొంగేగారి

బాలామృతము
 బలహీనమైన బిడ్డలకు
 పుష్టియున్ను, బలమున్ను
 ఆరోగ్యము నిచ్చును.

యస్. కె. వేలు & సన్సు

(గడియారాలు - కంటితార్లు)
 ఎలకటిక్ క్లాస్సు, గోడగడియారాలు, చేతిగడి
 యారాలు, టేబిల్మీద ఉంచుకునే మన్నును
 అన్నిరకముల గడియారాలు, కంటి ఆకములు
 ప్రేమలు ఆర్ని మావర్ష కోయింను.
 యస్. కె. వేలు ఆండ్ సన్సు,
 ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు.

నమ్మకమైన

నగల దుకాణం
 నమ్మకము, త్వరగా యిచ్చుట, కొత్తరకాలు.
 పిటికీ ప్రసిద్ధికొక్క
 ఆంగడి ఏది?
 గుండాల వెంకట
 సుబ్బారెడ్డి & సన్సు
 చిన్నబజారు :: నెల్లూరు.
 (బాంబి - ట్రంకురోడ్డు, వెల్లురు)

కుప్పు బొల్లి : వగైరా
 కుప్పు, బొల్లి మేహనుచ్చలు, కుగ, సంచాయి
 వ్యాసలను గ్యారంటీ చికిత్స: కేటూను ఉచితం
 ది. రెడ్డి ఆండ్ కో., (కె.వె.వె.వె.) ప్రా.యి.యి.యి.
 జి. వి. రెడ్డి, గోపాలపురం తూ. గో. కల్లూ

కాకర్ల కామాక్షియ్యగారి

పక్షివాత నివారణి డిప్లో.
 మా "భవనేశ్వరి గురీకలు" (కె.వె.వె.వె.)
 పక్షివాతం, దుస్తావతం, చచ్చు, తిమ్మిర్ల
 త్వరలో గ్యారంటీ కుదుర్చును. కాకర్ల
 డి.య్యగారి ఫోటో ప్రేమితులగుల దేవ
 ధము మాత్రమే వాడును. యంతమించిన
 ప్రపంచములో లేదు.
 రంగారావు వైద్యముల వల్ల యు. 8. 1. 10
 వ్యాకంబు పోషణ ప్రత్యేకము.
 కాకర్ల వెంకటప్పయ్య.
 వజీవ్ కాస్టర్, పక్షివాత స్పెషలిస్టు
 183 కాకర్లవాటిపల్లి, వెల్లురు.

TRADE MARK
 PROP. P. P.
 REGISTERED
 RETLOY.
 గాంధీ రెస్ స్టోరు,
 ఆదిత్యం ఆగవారిం వెల్లురు
 శ్రీ సమీప గూర్చి మాకు రిక్తు
 క్షు - ము గ్యారంటీ ముగింపు
 రి.యం. మరీ కెంకంపుకు రిక్తుకు
 కల్పిలేని ఒక పూర్ణ యు. 1. 1. 10

కథ:

“ఆకలి”

ధరణికోట శ్రీరాం.

అరబ్బి చేసిన పండ్లవ్యాపారం! ఆది ఆదిత్యుల తపన!

కాణ్ణో వారింకవెట్టు పండ్లు వేయటానికి మొదలు పెట్టింది. పూర్వపుట్టు పదశేషింది. తొలి పండ్లు బంగాళాఖాతంలో తలవేసి వ్యాపారం చేసిన వారిలో పుటమారింది. ఆదిత్యం మేల్కొన్నప్పుడు మిసిమి పవ్యశ్యాసాన్ని లామె వ్యాపారంలో దట్టంగా ఆలుపనిపొయినాయి.

ఎవరు కొంటారు, ఆ వేదరాలి పండుమ! మలినపుట్టులో మారవెట్టుకుని ఇంటింటి గడవ ప్రోక్కింది. తనయేకై భాగ్యఫలార్ని ప్రతి ఒక్కరికి చూపించింది. వేదరాలిపండు! ఎవరు కొంటారు!!

పండువేరతి గడ్డకంకంలో కేకలువేస్తూ విధిపట్టక తిరిగింది.

బాకడెక్కింది పొద్దు. కడుపులో అగ్నిచూడకం ఆవలించింది.

మోకాళిమంటా కళకళమంటూ వురిమిచూచాడు మార్గం. భూమి భుజునుని పొ X లు గ్రక్కేసింది. నట్టివడి వెత్తివడి అగ్నికుంభం రగులుకుంది.

ఆదిత్య కడుపులో కాలుచిప్పు పడగ రెత్తి నాలుకలుచాచింది. నీలుబాట చేయవనండే వేప చెట్టుకొండ కూర్చుని చెంబు నూర్చుకుంది. మెవరుకొంటారా ఫలాన్ని?

ఒడిలోవుండే ఫలభారంతో ఒరిగి నిద్రలో యింది. ఆ మహూర్తకాలం ఆపె తీవరంలో అమృతవృష్టి. ఆ మహూర్తకాలం ప్రకృతి తల్లి ఆ వేదరాలిపండ్ల వేరుల్లాగే తీసుకొని అమృతస్వస్య మిచ్చింది.

గుండె కరిగిన భానుమూర్తి కన్నీరుగాచుస్తూ అనలశ్యాకుల తడిపాడు. ఆవరంగా తలవెట్టి కన్నీరు కుడుచుకున్నాడు.

అమృతం ఒక్కొక్కటి! నోలావాలం ఆపారం! సముద్రాలు!

కమలు దరిచిందా తీకారం.

కమలు మూకాడు పడమటి పడుమి కాగిల ముడుపులో మూర్త్యుగవానుడు! పట్టుపురాణే నురుగుచూయిల్లో తలవెట్టుకుని ఎండను గడిపిన భూరాణి కడు పదిగజా నైక్కి మలము మారు తా వ్యాధివారికి బయలుదేరాడు! భరణివారాలు, వైద్యవేదాంత ప్రాణకాట్టవేసాలతో ఫల ఫలమంటూ ప్రాసూని ముందుడిచాయి. రాజ వాగ్ధిలో పట్టకట్టకుండా రాజవైద్యాలు పార్యుంకంగా నడిచాయి.

రాజవైద్యుని ఒకకంటితో చూచి మగో కంటితో తన మెకుభాగ్యంవైపు చూచుకునింక రాజుకుటోజ్వల కాంతుల్లో వారింజవేలవించింది. రాజ యా వేదరాలి భాగ్యార్ని ఆమె దివ్యుడా! మారాం! అంగీకరిస్తే, కేపుడు చదువేస్తే, యెకో ఒక అగ్రహాం... కాకున్న... మా వ్యాలు .. కావో లేవో... ఒక్క ప్రయత్నం. మెకువువారియిన నున్నకేవోన్ని బహు ప్రయత్నంతో నిలుపుకేసి, కాలు ముందుకు కదిపింది. ఈ ఒక్కటివోటు తగిలి గుస్తున కూలిపోయింది. వెనక్కు సాగిపోయాడు రాజు.

నిశ, పాముతేనెపు బలదాలలో స్నానాలాడి తలవెట్టుకుంటూ గుమ్మరికొక్కొంటి తలవెట్టుకు భూమిమీద ఆంజేమకుంది. ఆది ఆదిత్యు

కొల అలక్కేమలో! విహించుకుని పొగుండే వాల్లికితాంప తపనలో?

పాపం ఆదిత్య నిరాచార! ఫలరసంలో తనకడు పులో కాలుచిప్పు వల్లాయకుంటే కేవేముందో! అయినా ప్రాణంపుంటేకదా కేవేమనా!

ఇంటికిక్క మొరిగింది. ఆ భయం కరిగడవలో మేళవించి, ఆదిత్యుండే ప్యరశ్యాస మ గోటి. కాలుతట్టుకుంది వేదరాలు. దిమ్మకట్టిన చెవుల్లూదూరింది ఒక దీపవారం. పంగి వరీక్షించింది తిడకల కాధారభూతులైన త్రిమాద్వలరాల్ని మాడతీరాలు మృణించాయో కన్నీటిచిచ్చు లోంచి. “ఆ...క...లి” మాడవ ఆక్షరంకో స్పృహలయించి పోయింది.

ఫలాన్ని కొంకులోంచి తెటికితీసింది వేదరాలు. కుప్పచూస్తూ వాన్నివేడి మక్కమ క్కగా అమృతధారను వానినోటిలో రాల్చింది. తోటికెలాడుకుండే కన్నీటినిండువులను జలజల రాల్చి పంకజం తలమడుచుకుని ‘అయ్యో!’ అనుకుంది.

ఆది తివరచేత ఆదివాసకా వేదరాలికి, క్రుంగిపోకుండే ప్రాణి కుట్టగా కూలిపోయింది రహా మగ్రవారంలో. కళకళలాడుతూ తలవెట్టు ఆకలి ఆరివచ్చింది. అతనికన్నుల్లోంచి చూసం అంకురించింది. యీగతుం దీపకల కూడుకుండే ఆనున వేపం మెకువుతేవలా బ్యలించింది. ఆ వెనుకదీపి కలో వేదరాలిని, త్యాగస్వయాపిణిచూచాడు. తనకుగాను ఆదిత్య చేసినత్యాగం! అతనిగుండె శ్రవించింది. ఆతడు రాల్చిన ఒక్కొక్క కన్నీటి మక్కతో, వారింజమొలక ఒక్కొక్క బంగారు ఫలాన్ని వేసింది

కోడికూసింది. మెళకువ ఆంకురించిందా వేదరాలికి. కండ్లు తెరిచింది. దిపాలు వ్రేదిసినట్లు వారింజచెట్టు ధగధగ మెళిసింది. కన్నులకు సుపించని ఒకవారం దివ్యాన్ని ఆమెనోటి కం దించింది.

ఒక్కఫలానికే ఎన్ని పసిడి ప్రతిఫలాలు! ఆమెచేసిన పండ్లవ్యాపారం, ఆనే ఆదిత్య తపనం.

దీటిన్యాలను వదలాలి.

కాందికీకులకు రక్షణ.

అచార్యురంగాగాను తాను 15 తేదిన గవర్నరు ఆద్యయిజకు శ్రీ రూధర్ ఫర్లు గాదిచూచి దీటిన్యాలందిరి, ప్రత్యేకంగా రైతాంగపు నేతలు, భాసిష్టవ్యతి తపనలు, అగ్రా. అటవిజారుల కార్యదర్శి శ్రీ పు. కొండంకరామయ్య గారిని విధువలచేయమని కోరింది.

బర్యాసుండి తిరిగిచ్చి అవస్థపడుచున్న కాందికీకుల రక్షణార్థమై నివేదికలూలు, యిండ్లు తర్జింనుకోమటకు గ్రాంటులు, కొంతకాలం వేపం చుటకు తపనభృతి, వివిధపుస్త్రలు పొందుటకు అవకాశాలు భారత ప్రభుత్వం నూచించినవరీ యేర్పరచవలసరి కోరింది.

శ్రీ. రాధాగోపాలాచార్యులుగాను ప్రస్తుతము మధురకు వెళ్లియొచ్చారు. ఆక్కడనుండి తిరిగి రాగానే వారు, తమ ప్రచారసంచారమును ప్రస్తుతమువకు నిలిపివేసి, వర్తాకు వెళ్లి గాంధీగారితో తమ వాదమును గురించి చర్చించుకుని తేలియున్నది.

పక్షవాతమునకు-

ఎంతకాలంనుంచి ఉన్నా సరే: ఎంత తీవ్రంగా ఉండినా సరే: కాళ్లుచేతులు క్షీణించిపోయినా సరే:

ఈమందు వాడవ ఆయాఘంగా ఎవీ చేయును. పక్షవాత రోగులు వెంటనే యీమందును ఉపయోగించి ఈకర్మ వ్యాధినుండి విముక్తులుగండి.

వారం మందు 5-0-0
డాక్టరు బొమ్మా కేశవులు,
(పక్షవాత వ్యాధిస్తు) సంకేట - పెల్లూరు.

కేశవరాం & కో

బ్రామరొడ్డు :: పెల్లూరు.

కొత్తకం గాయలచీరలు, వెనకవట్టుచీరలు, 7/ కనుడ్లు, నట్టుగుడ్లు, బొవతులు, ఇంకా కడిమిడి గుమ్మల అన్నికమల గుడ్లు మా కష్టం కష్టమంటుము. మా కంపెనీ తరవల నుండి ముదామలో వేయించింది.

H. O. 1/287 Esplanade Rd Madras

జుమ్మా రైతు పత్రిక

సంవత్సరం చందా రు 4-0-0
అర్థ సంవత్సరానికి 2-4-0

కేరళ విలాస్

బ్రామరొడ్డు - పెల్లూరు.

బాంకామలో వుండిన కేరళవిలాస్ మిటిటి చూటలు బ్రామరొడ్డులోని భావ్య్య మహాలాలోకి మారింది. పెల్లూరులో ప్రాప్త్య చేసినందున అన్ని బాంకర్లు కొచ్చి చూడబడికొక్కటే. ఇంకా కాఫీ, ఫలసారాలు, భోజనం, వేడినీళ్ళవ్వారం, విడిదెకు గదులు అన్నిచూడవచ్చు. తాము పెల్లూరువస్తే మాహోటమకు తప్పక వచ్చి మమ్మ ప్రార్థనీంచండి.

విధేయుడు,
బి. గౌరారాయ నాయర్, ప్రొఫ్రయిటరు.

కొనేటవ్వడు

ప్రేమ మాదు

జామా ఆయిల్

వివిధరకముల నొప్పులకును, బాధలకును. అన్నిచోట్ల అమ్మబడును.

అమర్ బెండ్, శోభా బెండ్ P.T. మదరాసు.

తామర మందు

సకల విధములైన చర్మ వ్యాధులను రెండేపూతలతో

నిర్మూలము చేయును
అమృతాంజలిమి టెడ, మద్రాసు, బొంబాయి

రు 5000 బహుమతి

24 మంటలలో మీరు యౌవనులు కొవచ్చును.

“గోల్డ్ ఫిల్మ్” ఆర్యద్యుక్తమైన శాస్త్రోపగ్రహం. దీనిని నేదించ మొదలుపెట్టిన 24 గంటలలోనే 15 సంల చిన్నవారికి దుగు అశ్వర్యమును కలిగించును. దేనాకార్యము, శక్తి వర్ధుడును. నీరసము, జ్ఞాపకశక్తి తిగుట, నిద్రపట్టుకుండుట, మానసిక శారీరకబలహీనత మున్నగువారికితలన రాధనమందుండి మిగుల శ్రోత ఆశవున్నది. ప్రసిద్ధిగాంచిన యీమందు మిగుల యోజన ఫలవ్యమునిచ్చును. దీని అశ్వుత్వభావమును స్వేచ్ఛగిండులో మొక్కలవైనను, చెట్లవైనను వాడీచూచి, వాడీఆకులు గూడ మట్టి మామూలించుకువచ్చినవి. దీనిని నేదించిన ముఖలావర్యము అవయవవృద్ధిరము నూటికి మారు కెట్లుభిక్తునును. వెంటనే “గోల్డ్ ఫిల్మ్” నేదించమనెడిదను మందు వేరంచుటకు మందు మీ తొనికమాచి తర్వాత వారముతాలి తేడా గమనించండి.

పాచ్చిక:- మా ఆర్యుతపరిగ్రహణలో ప్రభావములేదని యుజావుచేయు యెవరికైనను రు 5000 లు కొక్కము బహుమతి యొసంగబడును. శ్రీ పునుఫలప్రేమ విజ్యంభించుటకు యంతకంటే వేరచ్చితే.

30 దినాలు నీసా 5-0-0
15 దినాలు ,, 3-0-0

డా॥ ఏ. సాంజమూర్తి, చికాకోట.